

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	14XCdo/9/2016
Identifikačné číslo spisu:	6112223366
Dátum vydania rozhodnutia:	19.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6112223366.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35807598, zastúpenej Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/238/2012, o dovolaniach žalobkyne proti uzneseniam Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16Co/55/2014-132 z 30.októbra 2014 a č. k. 16Co/57/2014-136 z 30. októbra 2014, takto

rozhodol:

Návrh žalobkyne na prerušenie konania z a m i e t a .

Dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. októbra 2014 č. k. 16Co/55/2014-132 o d m i e t a .

Dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. októbra 2014 a č. k. 16Co/57/2014-136 o d m i e t a .

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvého stupňa“ alebo „prvostupňový súd“) uznesením z 10. decembra 2012 č. k. 9 C/238/2012-17 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 66 Eur za vznesenú námietku zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „Sadzobník“), ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“).

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne uznesením z 30. októbra 2014 č. k. 16Co/55/2014-132 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že z hľadiska obsahového išlo v podanej žalobe aj o námietku zaujatosti a za správny označil tiež následný postup súdu prvého stupňa pri vyrubení súdneho poplatku.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť obidve rozhodnutia súdov nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila tým, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 237 písm. e/ O. s. p.), účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) a vo veci rozhodoval vylúčený sudca a súd bol nesprávne obsadený (§ 237 písm. g/ O. s. p.). Vádu konania spočívajúcu v tom, že sa nepodal návrh na začatie konania vyvodzovala dovolateľka z toho, že nepodala námietku zaujatosti (žiadna obsahová súčasť návrhu nebola označeným procesným úkonom a ani nemala náležitosti námietky zaujatosti podľa § 15a ods. 3 O. s. p.). Dovolateľka žiadala vec prikázať inému súdu toho istého stupňa, lebo všetci sudcovia Okresného súdu Banská Bystrica sú vylúčení z jej prejednávania a rozhodovania (§ 12 ods. 1 O. s. p.). Neexistujúcu, či „neplatnú námietku zaujatosti“ nebolo možné spoplatniť a bez vykonania poplatkového úkonu nemôže existovať ani jej poplatková povinnosť. Za odňatie možnosti konať pred súdom považovala údajnú prekvapivosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Rozhodovanie vylúčeným sudcom v konaní pred súdom prvého stupňa vyvodzovala z toho, že išlo o sudcu súdu, ktorého nezákonným postupom jej mala byť spôsobená žalovaná ujma. Odvolaciemu súdu napokon vyčítala aj nesprávnosť jeho záveru, podľa ktorého sa vecné oslobodenie konania od súdnych poplatkov nevzťahuje na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti. Zároveň žalobkyňa navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia a konanie prerušiť a predložiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na vyslovenie nesúlady položky 17a Sadzobníka zákona o súdnych poplatkoch s Ústavou Slovenskej republiky.

Odvolací súd ďalej uznesením z 30. októbra 2014 č. k. 16Co/57/2014-136 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa z 10. decembra 2013 č. k. 9C/238/2012-117, ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie vo výške 360 Eur v 18 veciach spojených na spoločné konanie. Konštatoval, že podaním odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa žalobkyni vznikla poplatková povinnosť za odvolanie (položka 7a Sadzobníka súdnych poplatkov) vo výške 360 €, nakoľko od 1. októbra 2012 sa na konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom nevzťahuje vecné oslobodenie. Potvrdenie uznesenia súdu prvého stupňa odôvodnil jeho vecnou správnosťou a zároveň jasnosťou a zrozumiteľnosťou.

Aj proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Napadnuté rozhodnutie označila za prekvapivé a priečiace sa zákonu, pretože súdy jej vyrubili súdny poplatok, ktorý nemal byť vyrubený a tým jej odňali možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Žiadala preto napadnuté rozhodnutia obidvoch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) po zistení, že dovolania podala včas žalobkyňa, zastúpená v dovolacom konaní v súlade s ust. § 241 ods. 1 vetou druhou O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) po tom, čo nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovolaním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O. s. p., skúmal, či je dôvodný návrh na prerušenie dovolacieho konania.

Z obsahu dovolania oprávnenej vyplýva, že navrhuje dovolacie konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a podať Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade položky 17a Sadzobníka s Ústavou Slovenskej republiky. Dôvodí, že inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú obranu proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosti o jeho nezaujatosti, ktorá sa nemá spoplatňovať, pretože je jediným prostriedkom, ktorým sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Poplatok za námietku zaujatosti má podľa nej povahu poplatku za vyjadrenie sa k otázke nestrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces, vrátane práva na nestranný súd, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrhu oprávnenej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. nevyhovel a tento zamietol, pretože položku 17a Sadzobníka, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch, nepovažuje za rozpornú s Ústavou Slovenskej republiky a jej článkom 46 ods. 1.

Podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa s argumentáciou oprávnenej, že zavedenie poplatku za námietku zaujatosti jej bráni vyjadriť sa k otázke zaujatosti sudcu, nestotožňuje. Položka 17a bola do Sadzobníka znovu zavedená zákonom č 621/2005 Z. z., pretože dochádzalo k zneužívaniu inštitútu námietky zaujatosti a tým k zbytočnému predlžovaniu konania. Podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu predmetný poplatok by mal mať povahu kaucie, ktorá by sa mala poplatníkovi vrátiť, ak námietku podal odôvodnene. Takéto obmedzenie je podľa NS SR primerané a prispieva aj k zachovaniu iného ústavou zaručeného práva, a to práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v rozsudku zo dňa 19. júna 2001, č. sťažnosti 28249/95, vo veci Kreuz proti Poľsku uviedol, že nevylúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu a konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva účastníka na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné per se s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (odseky 59, 60).

Z týchto dôvodov je Najvyšší súd Slovenskej republiky toho názoru, že dovolateľka namieta rozpor s právom na prístup k súdu neoprávnene a preto jej návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. zamietol.

Ďalej dovolací súd skúmal, či dovolania oprávnenej smerujú proti rozhodnutiam, proti ktorým ich zákon pripúšťa a dospel k záveru, že ich treba odmietnuť.

V prípade dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu z 30. októbra 2014 č. k. 16Co/55/2014-132 ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania tej istej dovolateľky - vid' konania vedené na NS SR pod sp. zn. 6Cdo/291/2003, 6Cdo/417/2013, 6Cdo/120/2014, 6Cdo/281/2014, 6Cdo/301/2014, 6Cdo/304/2014, 1Cdo/122/2014, 3Cdo/310/2014, 4Cdo/229/2014, 5Cdo/311/2014. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 243b ods. 7 O. s. p. už ďalšie dôvody neuvádza.

Aj v prípade dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu z 30. októbra 2014 č. k. 16Co/57/2014-136 ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania tej istej dovolateľky - vid' konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 6Cdo/221/2014, 6Cdo/219/2014, 6Cdo/236/2014, 6Cdo/253/2014, 6Cdo/278/2014, 6Cdo/295/2014, 3Cdo/428/2014, 5Cdo/301/2014, 5Cdo/390/2014, 5Cdo/365/2014, 7Cdo/398/2014, 7Cdo/466/2014, 8Cdo/265/2014. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 243b ods. 7 O. s. p. už ďalšie dôvody neuvádza.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolania žalobkyne proti uzneseniam odvolacieho súdu o poplatkových povinnostiach žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako procesne neprípustné odmietol, bez toho, aby sa mohol zaoberať správnosťou právneho posúdenia veci.

O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., § 151 a § 142 ods. 1 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok